

การศึกษาดูงานการบริการการยุติการตั้งครรภ์ตามกฎหมาย (อย่างปลอดภัย)

ณ นคร Perth, West Australia และนคร Adelaide, South Australia

2-14 กรกฎาคม 2549

โดย... ศ.เกียรติคุณ นพ.กำแหง จาตุรจินดา
ประธานราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย

ตอนที่ 1 : Perth

ผมได้มีโอกาสเดินทางไปเยือนมลรัฐ West Australia และ South Australia ระหว่างวันที่ 2 กรกฎาคม 2549 ถึงวันที่ 14 กรกฎาคม 2549 เพื่อศึกษาการให้บริการการเจริญพันธุ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริการการยุติการตั้งครรภ์ตามกฎหมายอย่างปลอดภัยใน 2 รัฐ (ในทั้งหมด 6 รัฐ และ 2 เขตปกครองพิเศษของประเทศออสเตรเลีย) เพื่อนำมาพิจารณาในเชิงสร้างสรรค์และศึกษาข้อดี ข้อด้อย ในการให้บริการที่มีความละเอียดอ่อนและไวต่อความรู้สึกทั้งต่อผู้ป่วยและสังคมโดยรวม เพื่อนำกลับมาพิจารณาและพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ระบบสาธารณสุขของเราในการบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เป็นหน้าที่หลักขององค์กรของเรา จึงขอรายงานให้ท่านสมาชิกทราบ

การเดินทาง

เดินทางโดยสายการบินไทยชั้นประหยัด ระหว่างกรุงเทพฯ – Perth – กรุงเทพฯ และสายการบิน Low Cost – Virgin blue ชั้นประหยัด (มีชั้นเดียว) ระหว่าง Perth – Adelaide – Perth โดยทุนส่วนตัว

การจัดการ

ทางกระทรวงสาธารณสุขของรัฐ West Australia ที่มีเมือง Perth เป็นเมืองหลวง ได้จัดให้ไปพบปะกับบุคคลและขององค์กรทุกระดับของการบริการสาธารณสุขตั้งแต่

- 1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ของ West Australia) ซึ่งมีตำแหน่งเป็นอัยการสูงสุด (Attorney General) อีกตำแหน่งหนึ่ง
- 2) วุฒิสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับอนามัยการเจริญพันธุ์ และเป็นผู้เรียกร้องและริเริ่มให้มีการปรับเปลี่ยนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการยุติการตั้งครรภ์โดยตรงจนประสบความสำเร็จ (จากกฎหมายเดิมปี ค.ศ.1839 ที่มาจากประเทศอังกฤษ)
- 3) เทียบเท่าอธิบดีกรมอนามัยที่ดูแลเรื่องบริการ และเรื่องสถิติของการยุติการตั้งครรภ์โดยถูกกฎหมายตั้งแต่การปรับเปลี่ยนกฎหมายเมื่อปี ค.ศ.1998
- 4) เยี่ยมชมศึกษาหน่วยงานการให้บริการยุติการตั้งครรภ์ (Termination of Pregnancy หรือ TOP) และคุมกำเนิด ในสถานบริการต่าง ๆ ตั้งแต่โรงพยาบาลระดับมหาวิทยาลัย คลินิกบริการของเอกชน, องค์กรเอกชน (Marie Stopes), Family Planning Association of West Australia, คลินิกสำหรับบริการหญิงอาชีพพิเศษ, Sexual Health & Blood borne virus program (ซึ่งอยู่ในความดูแลควบคุมของกรมโรคติดต่อ)
- 5) ประธานราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ประจำรัฐ West Australia

- 6) คณะผู้วิจัยเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของพลเมืองเผ่า Aborigine ในภาควิชากุมารเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัย West Australia ณ Princess Margaret Hospital

ในการเข้าพบเพื่อศึกษาและเรียนรู้กระบวนการ คิดปรับเปลี่ยนกฎหมายของรัฐ ประสพการณ์ และวิธีบริหารจัดการ ในการให้บริการอนามัยการเจริญพันธุ์ในรัฐ West Australia มีผู้มารับมาส่งและนำเข้าพบบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วอย่าง เป็นกันเอง ที่ไหนที่เขาคงจะให้เดินทางไปและกลับเองก็จะให้ Taxi Voucher เพียงแต่เซ็นชื่อและจำนวนเงินค่ารถ Taxi เท่านั้น บริษัท Taxi จะส่งเก็บกับกระทรวงสาธารณสุขของรัฐ West Australia โดยตรง การนัดพบตรงเวลามาก (ตามวัฒนธรรม ต่างประเทศ) ถ้าเขาจะมาสายเพราะเหตุใดก็ตาม ก็โทรศัพท์มาบอกล่วงหน้า

ส่วนในรัฐ South Australia ที่มีเมือง Adelaide เป็นเมืองหลวง มหาวิทยาลัย Adelaide เป็นผู้จัดให้ศึกษาระบบของ รัฐ South Australia โดยนัดให้เข้าพบ

- 1) ผู้อำนวยการโรงพยาบาล Women's and Children Hospital (ที่เป็นโรงพยาบาลที่เก่าแก่กว่า 150 ปี) ผู้อำนวยการเป็นสูติแพทย์ ชื่อ Dr. Sweet แต่งดทำเวชปฏิบัติและมารับตำแหน่งบริหาร
- 2) ผู้อำนวยการองค์กร Women's Health ที่ดูแลเรื่องสุขภาพของสตรีโดยเฉพาะสถิติและระบาดวิทยาของการยุติ การตั้งครรภ์ของรัฐ South Australia
- 3) ผู้อำนวยการองค์กรสถิติสาธารณสุขและระบาดวิทยาของรัฐ South Australia
- 4) คลินิกยุติการตั้งครรภ์ของเอกชน (ที่ได้รับการสนับสนุนทางงบประมาณจากรัฐ SA) ปีละ 4 ล้าน AUD
- 5) หัวหน้าภาควิชาสูติศาสตร์เวชวิทยา มหาวิทยาลัย Adelaide ที่มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถิติสาธารณสุขของรัฐ SA อีกตำแหน่งหนึ่ง และเป็นที่ปรึกษาของรัฐสภา (แห่งรัฐ SA) ท่านผู้นี้รู้จักกับผมดี Professor Jeffrey Robinson เคยเป็นประธานสมาพันธ์สมาคมทารกปริกำเนิดแห่งเอเชีย และโอเชียเนีย (FAOPS) เมื่อปี 1992 ที่ผมรับหน้าที่จัดงานที่โรงแรม Central Plaza ลาดพร้าว (ประเทศไทยรับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม FAOPS ครั้งที่ 14 ที่กรุงเทพฯ ระหว่าง 1-5 ตุลาคม ค.ศ. นี้ ที่โรงแรม Sofitel Central Plaza ลาดพร้าว)
- 6) หัวหน้าภาควิชาสูติศาสตร์เวชวิทยาและเวชศาสตร์การเจริญพันธุ์ มหาวิทยาลัย Flinders (เป็นมหาวิทยาลัยแห่ง ใหม่ของรัฐ SA)
- 7) ศูนย์การบริการยุติการตั้งครรภ์ของรัฐ (Pregnancy Advisory Centre หรือ PAC) ที่เป็นคลินิกเอกชน (ตั้งอยู่ใน ชุมชนรอบนอกของนคร Adelaide ที่ต้องนั่งรถไฟฟ้าออกไปจากกลางเมืองอีก 8 สถานี ใช้เวลาเดินทาง 15 นาที)
- 8) ประธานราชวิทยาลัยสูติแพทย์ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ประจำรัฐ SA

ในการเดินทางครั้งนี้ผมได้พบบุคคลหลายคนที่มามีบทบาทในการทำให้สตรีชาว Australia ในรัฐที่กล่าวถึงได้รับบริการ ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ จึงอยากจะ Share สิ่งต่าง ๆ ที่ผมพบเห็นกับท่านสมาชิก

ผมจะขอเริ่มจากมลรัฐ West Australia (ดูรูป)



ข้อมูลทั่วไป

มลรัฐ West Australia เป็นมลรัฐที่ใหญ่ที่สุดในทวีป (หรือประเทศ) ออสเตรเลีย มีเนื้อที่กว้างใหญ่กว่าประเทศไทย 4 เท่า (2,000,000 กม.² VS 500,000 กม.²) มีชายฝั่งทะเลยาว 12,500 กม. จากทิศเหนือจรดทิศใต้มีประชากร (ที่อาศัยอยู่ตามขอบของทวีปและตามชายฝั่งทะเล) ทั้งหมดเกือบ 2 ล้านคน อาศัยอยู่ในนคร Perth 1.6 ล้านคน ที่เหลือกระจายอยู่ทั่วไป

เมือง Perth ใช้เวลาบินจากกรุงเทพฯ ประมาณ 6 ชั่วโมงเศษ ๆ เวลาท้องถิ่นเร็วกว่าที่กรุงเทพฯ 1 ชั่วโมง

ดินฟ้าอากาศแตกต่างกันมากระหว่างภาคเหนือของรัฐและภาคใต้ ดินฟ้าอากาศทางภาคเหนือจะไม่แตกต่างไปจากดินฟ้าอากาศของเมืองร้อน ส่วนทางใต้จะมีอากาศเย็นคล้ายยุโรป ฤดูต่าง ๆ จะกลับกันกับฤดูในยุโรป (ในยุโรปหน้าร้อน ในออสเตรเลีย/ นิวซีแลนด์จะเป็นฤดูหนาว)

มลรัฐนี้มี Natural resources มากมาย จากแก๊สธรรมชาติในท้องทะเลมี reserve ถึง 3 พันล้านล้านลูกบาศก์ฟุต มีเหมืองแร่ที่รวมถึงเหมืองทองคำ (รัฐ West Australia ผลิตทองคำจำนวนร้อยละ 70 ของจำนวนการผลิตทั้งหมดของประเทศ) นอกจากนี้ยังมี Tantalum, Uranium, Titanium

มลรัฐนี้มีมหาวิทยาลัยถึง 5 แห่ง มีนักศึกษาจากต่างประเทศประมาณ 9,800 คน (ในจำนวนนักศึกษาในระบบ 50,000 คน)

ระบบการปกครอง WA เป็นรัฐที่มีนายกรัฐมนตรีสังกัดพรรค Labour มีสภา 2 สภา การปกครองท้องถิ่นเข้มแข็ง เมือง Perth เป็นเมืองที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ ส่วนใหญ่บ้านเรือนเป็นบ้านชั้นเดียว นอกจากในเขตใจกลางเมืองที่มีตึกสูง การคมนาคมในเมืองและรอบ ๆ ดีมาก มีทั้งรถเมล์ รถไฟฟ้า เรือ ในเขตใจกลางเมืองจะมีรถเมล์ฟรีให้หนึ่งมีสามสาย (สายเหลือง, แดง, น้ำเงิน) ระบบนี้ทำให้พลเมืองไม่ต้องขับรถเข้ามาในเมือง โดยจอดรถไว้ตามอู่รอบนอก นั่งรถไฟ (ฟ้า) เข้ามาที่ สถานีใจกลางเมือง แล้วต่อด้วยรถฟรีที่กล่าวมาแล้ว (ทั้งสามสายผ่านหน้าสถานีรถไฟ) รถฟรีจะเริ่มวิ่งตั้งแต่เวลา 05.00 น. จนถึง 19.15 น.ทุกวัน วันอาทิตย์จะหยุดวิ่งเวลา 18.15 น. ค่ารถที่ต้องเสียในระบบสนนราคา 3.80 AUD ตัวใช้ได้ 2 ชั่วโมง ตัวใช้ได้ทั้งระบบรถเมล์ รถไฟ เรือ ถ้าเดินทางไปและกลับได้ภายใน 2 ชั่วโมง จะเสียแค่ 3.80 AUD มีตัวอีกประเภทที่ใช้ได้ทั้งวัน ราคา 8.50 AUD และยังมีตัว 1 อาทิตย์ และตัวเดือนอีกด้วย ทั้งรถเมล์และรถไฟจะมีคนขับคนเดียว ในรถเมล์คนขับจะเป็นคนขายตั๋วด้วย ในรถเมล์จะมีเครื่องตอกสำหรับ validate ตั๋ว ว่าอยู่ในเวลาที่กำหนดหรือไม่ รถโดยสารทุกคัน (ทั้งระบบ) มีกล้อง TV วงจรปิดติดอยู่หลายตัว ถ่ายจากมุมต่าง ๆ รถแท็กซี่จะมีกล้องถ่ายภาพผู้โดยสาร โดยจะเขียนติดไว้ชัดเจนที่ ประตูรถก่อนขึ้นว่าจะมีการถ่ายภาพผู้โดยสาร

ระบบสาธารณสุข รัฐบาลจะมีบัตรสุขภาพภายใต้โครงการ Medicare Australia ของรัฐบาลกลาง ถ้าประชาชนเข้า โรงพยาบาลของรัฐจะได้รับบริการฟรี การเข้ารับบริการอาจจะเข้าโดยตรงในกรณีฉุกเฉิน หรือรับการส่งต่อจาก GP เหมือนในยุโรป แต่การเข้าพบหมอ GP จะต้องจ่ายค่าพบหมอประมาณ 80 AUDต่อครั้ง เพราะ GP ส่วนใหญ่เป็นหมอ Private ระบบบริการสุขภาพคล้ายระบบในสหรัฐที่เน้น Private sector เป็นผู้ให้บริการ

มี GP บางคนไม่ยอมส่งต่อผู้ป่วยที่ต้องการใช้บริการยุติการตั้งครรภ์ (กฎหมายในรัฐนี้เขียนไว้ว่า การขอเข้ารับบริการยุติการตั้งครรภ์ จะต้องทำผ่าน GP) โดยไม่มีป้ายบอกให้ผู้ป่วยทราบก่อนที่ผู้ป่วยจะเข้าพบ ทำให้ผู้ป่วยต้องเสียค่าปรึกษาแพทย์ (เพื่อส่งต่อไปที่ ๆ ให้บริการในระบบสุขภาพตามกฎหมายของมลรัฐ West Australia) ไปเปล่า ๆ โดยจะต้องตระเวนหาแพทย์ที่ยอมส่งต่อเพื่อเข้าระบบบริการตามรัฐกำหนดต่อไปอีก หลายคนที่ผมพูดคุยด้วยความเห็นว่าเป็นการเอาเปรียบผู้ป่วย ("not fair") ที่แพทย์ไม่น่าจะทำและควรบอกผู้ป่วยให้ทราบก่อนที่ผู้ป่วยจะนัดพบแพทย์ ว่าแพทย์ไม่รับส่งต่อผู้ป่วยเพื่อยุติการตั้งครรภ์ (ด้วยเหตุผลส่วนตัวที่ไม่เห็นด้วยเรื่องยุติการตั้งครรภ์) เริ่มมี Website บางแห่งใส่ข้อมูลเหล่านี้เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วย

พิธีการตรวจคนเข้าเมือง

พิธีการเข้าเมืองรวดเร็ว แต่ในวันที่ไปถึงสนามบิน Perth มีเครื่องบินลำใหญ่มาลงสนามบินในเวลาติด ๆ กัน จาก สิงคโปร์ กัวลาลัมเปอร์ และกรุงเทพฯ ทำให้ผู้โดยสารจำนวนมากมารอผ่านการตรวจคนเข้าเมือง การเข้าเมืองในออสเตรเลียให้ความสำคัญของการห้ามนำเข้าผลไม้ พืชพันธุ์ อาหาร และสิ่งต้องห้ามอื่น ๆ เช่น ยาเสพติดอย่างเข้มข้น กระเป๋าของผู้โดยสารขาเข้าทุกใบจะถูก x-ray เพื่อตรวจสอบสิ่งที่บรรจุภายในกระเป๋า ฉะนั้นไม่ควรนำอาหารหรือผลไม้สดเข้าเมืองโดยไม่แจ้งและแสดงให้เห็นศุลกากรและพนักงานจากกระทรวงเกษตรทราบ เพื่อเปิดดูและตัดสินใจว่าจะให้นำติดตัวเข้าหรือไม่ ถ้าจับได้มีอัตราการปรับสูง บางเวลาจะมีสุนัขตัวน้อยเดินดมกลิ่นผลไม้ตามกระเป๋าถืออีกด้วย ถ้าได้กลิ่นเจ้าสุนัขตัวน้อยจะนั่งลงทันที ผู้ควบคุมสุนัขจะขอเปิดกระเป๋าใบนั้น ๆ และจะให้รางวัลเป็นขนมหวานกับสุนัขตัวนั้นทันที การห้ามนำเข้าผลไม้และพืชพันธุ์ต่าง ๆ มีผลไม่เฉพาะระหว่างประเทศเท่านั้น แต่มีผลระหว่างรัฐต่าง ๆ ด้วย ผู้เดินทางจึงควรระวัง

การเยี่ยมชมสถานบริการต่าง ๆ

ผมได้พบผู้ให้บริการหลากหลายแต่ที่ประทับใจคือ

คุณหมอ Victor Chan นักรบเพื่อสุขภาพสตรีแห่งมลรัฐ West Australia

คุณหมอ Victor Chan เป็นชาวสิงคโปร์โดยกำเนิด พ่ออยากให้เป็นวิศวกร หลังจากที่ย้ายมาลงหลักปักฐานในนคร Perth มลรัฐ West Australia เมื่ออายุได้ 14 ขวบ คุณหมอเรียน Engineer ตามใจพ่อแต่สอบตกมาตลอดจนพ่อถามความประสงค์ว่าอยากเรียนอะไร จึงบอกว่าอยากเรียนแพทย์และได้สอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย West Australia ในเมือง Perth จนสำเร็จการศึกษาเมื่อปี 1971 หลังจบการศึกษาได้ไปทำงานในคลินิก “Nyanara” ที่เปิดให้บริการยุติการตั้งครรภ์ โดยนายแพทย์ที่อพยพมาตั้งหลักปักฐานจากแอฟริกาใต้ เพราะเขาเห็นผลกระทบต่อสุขภาพของการทำแท้งเถื่อนที่ทำให้สตรีจำนวนมากมีอันตรายถึงชีวิต ได้ร่วมทำเวชปฏิบัติกับแพทย์คนนั้นจนแพทย์ผู้นี้ถึงแก่กรรมเมื่อ 10 กว่าปีก่อน ชื่อคลินิกนี้เป็นชื่อที่จะมาจากแอฟริกาใต้ คลินิกนี้เป็นอาคารชั้นเดียวพื้นที่ประมาณ 250 ม². ที่แบ่งพื้นที่อย่างเหมาะสม มีห้องลงทะเบียน, ห้อง counselling, ห้องตรวจ, ห้องผ่าตัด, ห้องพักฟื้น, ห้องรอคอยของญาติ

กฎหมายการทำแท้งเป็นกฎหมายที่ได้รับเป็นมรดกมาจากสหราชอาณาจักรเมื่อปี ค.ศ.1839 มีการแก้ไขครั้งแรกเมื่อปี 1935 เป็นกฎหมายที่สามารถให้แพทย์ยุติการตั้งครรภ์ได้เฉพาะในกรณีที่หญิงจะมีอันตรายต่อชีวิตเมื่อตั้งครรภ์ต่อไป (ไม่ต่างจากกฎหมายมาตรา 305 ของไทยที่ให้แพทย์ทำแท้งได้เพื่อสุขภาพของมารดา)

คุณหมอ Victor โดนหมายจับเมื่อปี 1989 ด้วยข้อหาทำแท้งโดยผิดกฎหมาย โดยตำรวจแจ้งข้อหาและนัดให้ไปพบกันที่คลินิกของคุณหมอ (พร้อมนายความ) เพื่อรับการแจ้งข้อหาเป็นลายลักษณ์อักษร คุณหมอนัดวันและเวลาที่จะรับหมายและได้รับการประกันตัวโดยไม่ต้องใช้เงินประกัน ได้มีการเปิดประเด็นการโต้เถียงกันในสังคมในเรื่องนี้ในสื่อต่าง ๆ ทั้งในหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ สมาชิกวุฒิสภาคนหนึ่งชื่อว่าวุฒิสมาชิก Cheryl Davenport ได้เสนอร่างกฎหมาย (เพื่อแก้กฎหมายเดิม) ที่ยอมให้แพทย์ในมลรัฐ West Australia ยุติการตั้งครรภ์ได้ ถ้ามีแพทย์ 2 คน มีความเห็นตรงกันว่าควรยุติการตั้งครรภ์ให้หญิงนั้นเพื่อสุขภาพ (ทั้งทางกายและทางจิต) กฎหมายนี้ผ่านรัฐสภาของมลรัฐ WA ในเดือนพฤษภาคม 1989 หลังจากสมาชิกวุฒิสภาหญิงท่านที่กล่าวมาแล้วนำเข้าสู่สภาเพื่อพิจารณา และได้รับความเห็นชอบโดยการลงคะแนนเสียง (อย่างเสรี) อย่างท่วมท้นด้วยความยินยอมของพรรคการเมืองทุกพรรค โดยใช้เวลาดังแต่นำเข้าจนออกเป็นกฎหมายรวมทั้งหมด 4 เดือนนับเป็นกฎหมายที่ผ่านสภาของรัฐนี้เร็วที่สุดกฎหมายหนึ่ง จุดเปลี่ยนผ่านเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเพราะแพทย์ที่ให้บริการในมหาวิทยาลัยและในมลรัฐ ปฏิเสธที่จะให้บริการการยุติการตั้งครรภ์ในกรณีที่เขาเรียกว่า Genetic termination คือ การยุติการตั้งครรภ์เนื่องจากเด็กในครรภ์พิการ จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย และภรรยาของนายกรัฐมนตรีที่ชื่อ Robert หรือ Bob HAWKE ซึ่งต่อมาเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศออกมาสภาภาพ โดยให้สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ว่าเธอเคยไปทำแท้งกับคุณหมอ Victor ด้วย และเห็นว่าควรเปลี่ยนกฎหมายที่ใช้มานานกว่า 100 ปีเสียที

กฎหมายใหม่ที่มีข้อแม้ว่าจะต้องมีการรายงานการยุติการตั้งครรภ์ให้รัฐทราบภายใน 14 วัน ที่ข้อมูลในรายงานมีเพียง 6 ข้อ (ไม่เหมือนกับข้อมูลรายงานของมลรัฐ South Australia ซึ่งมีข้อมูลถึง 2 หน้ากระดาษ)

คุณหมอ Victor ให้บริการยุติการตั้งครรภ์ทุกวันนอกจากวันเสาร์/ อาทิตย์ เคยให้บริการถึงวันละ 15-20 คน แต่ในเวลาให้บริการวันละ 10-15 คน

การบริการเรียบง่ายโดยผู้ป่วยจะโทรมานัดหลังจากได้ไปพบ GP ของเขา และได้รับจดหมาย referral จาก GP ของเขา เข้าวันที่มาคลินิกจะลงทะเบียนเสร็จแล้วรับฟังการ counselling จากพยาบาล/ social worker ตามข้อมูลทางสุขภาพเรื่องแพ้ยา ฯลฯ ตรวจทำ ultrasound (โดยพยาบาล) อธิบาย steps ต่าง ๆ ของการทำจากเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด เสร็จแล้วเข้าพบคุณหมอ Victor เพื่ออธิบายข้อสงสัยที่หลงเหลืออยู่ ให้ยา Doxycycline 10 เม็ด พร้อมอธิบายการใช้ยา ห้ามขับรถ รับประทานสุรา 24 ชั่วโมง ห้ามร่วมเพศหรือใช้ tampon 10 วัน ให้เบอร์โทรศัพท์ติดต่อได้ตลอด 24 ชั่วโมง การพบกับผู้ป่วยคุณหมอจะให้ทั้งสามีและภรรยาหรือคู่ครอง (หรือผู้ปกครอง) เข้าพบ (ถ้าต้องการ)

หลังจากนั้นจะพบกับแพทย์ที่จะดมยา ซึ่งจะใช้ Fantanyl 100 mg + Diprivan หรือ Propofol จากนั้นผู้ป่วยถูกนำเข้าห้องผ่าตัดโดยไม่ต้องเปลี่ยนเสื้อผ้า (บุคลากรในห้องผ่าตัดไม่ต้องเปลี่ยนเสื้อผ้าหรือรองเท้า) คุณหมอมีพยาบาลช่วย 2 คน ซึ่งทำงานมาด้วยกัน คนหนึ่ง 20 ปีกว่า อีกคนหนึ่ง 7 ปี (มาแทนพยาบาลอีกคนหนึ่งที่เกษียณอายุ) ทั้ง 2 คนรู้หน้าที่ดีในการจัดท่าผู้ป่วยและย้ายผู้ป่วยเมื่อเสร็จสิ้นการบริการในห้องผ่าตัด เตรียมเครื่องมือ ล้างเครื่องมือ แก้อ้อเครื่องมือให้คุณหมอ

Victor ที่ผูกผ้า Plastic กันเปื้อนและล้างมืออย่างเดี่ยวโดยไม่ใส่ถุงมือ เพราะท่านใช้ “Non Touch Technic” แพทย์ผู้ดมยาฉีด ยาให้ผู้ป่วยหลับ ถ้าผู้ป่วยต้องการใช้ Implanon ผังคุมกำเนิด คุณหมอ Lee (หมอดมยาชาวมาเลเซียที่เรียนจบชั้นเดียวกับ คุณหมอ Victor และโดนหมายจับพร้อมกัน) จะเป็นคนฝังให้อย่างรวดเร็วและทะมัดทะแมง พยาบาลผู้ช่วยจะเอาผ้าพันแผลที่ ฝังยาอย่างรวดเร็วทำเสร็จภายใน 1 นาที ระหว่างที่คุณหมอ Victor dilate cervix และใช้ electric suction (ใช้ metal cannula) ดูดโพรงมดลูก การต่อเครื่อง suction ทำร่วมกับพยาบาลผู้ช่วยอย่างรวดเร็วภายใน 5 นาทีทุกอย่างเสร็จเรียบร้อย คุณหมอ Victor จะนำขวด suction เอาไปล้างเองโดยไม่ใส่ถุงมืออย่างสิ้นเชิงสำหรับล้างขวดข้างเดียว และตรวจดู product of conception โดยใส่ตะแกรงกรองขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 10 เซนติเมตร เพื่อดู Chorionic villi และล้างขวด vacuum ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้ใน case ต่อไป ทั้งหมดเสร็จสิ้นภายใน 10 นาที (ตั้งแต่นำผู้ป่วยเข้าห้องผ่าตัด) ระหว่าง induction ให้ผู้ป่วยหลับ แพทย์ผู้ดมยาจะดูดเลือดผู้ป่วยมาทำ Rhesus grouping (ใช้เวลา 1-2 นาที) ถ้าเป็น Rh Negative จะฉีด Anti Rh ให้ผู้ป่วยพร้อมกัน ถ้าผู้ป่วยต้องการใช้ห่วงคุมกำเนิดชนิด Mirena คุณหมอจะใส่ให้เลยหลังเสร็จการดูดโพรงมดลูก

หลังเสร็จสิ้นการทำหัตถการผู้ป่วยจะตื่นและถูกนำออกจากห้องผ่าตัดบนรถนั้น เพื่อนำไปนอนรอใน recovery room จนกว่าจะกลับบ้านในอีก 1-2 ชั่วโมง โดยคุณหมอ Victor จะพบผู้ป่วยก่อนกลับบ้านพร้อมนมสดหนึ่งกล่องและผลไม้หนึ่งจาน (แอปเปิ้ล ส้ม และกล้วยหอมอย่างละ 1 ผล) ผู้ป่วยมีความพอใจในการบริการน้อยเห็นได้ชัดเจน

ค่าใช้จ่ายทั้งหมดจะเป็นภาระของรัฐบาลกลางโดยจะจ่ายให้คลินิกเป็นเงินประมาณ 200 เหรียญออสเตรเลีย (1 เหรียญ = 30 บาท) ถ้าผู้ป่วยใช้ Implanon จะมี Co payment 5 เหรียญออสเตรเลีย หรือ Mirena ก็ 5 เหรียญออสเตรเลีย (ราคาจริงของ Implanon = 250 AUD, Mirena = 150 AUD)

คลินิกบางแห่งที่ผมมีโอกาสไปเยี่ยมชมจะไม่ทำการคุมกำเนิดให้ผู้ป่วยใน setting เดียว แต่จะนัดมาใส่หรือฝังให้ทีหลัง (ทราบว่าเพราะจะได้รับคำตอบแทนจากรัฐมากขึ้น)

จากสถิติที่รัฐรายงานทุกปีมีการยุติการตั้งครรภ์ ปีละประมาณ 6,000 ราย (99.5% ทำในหญิงอายุครรภ์ไม่เกิน 12 อาทิตย์ 0.5% เป็น Mid trimester) ในจำนวนนี้จะเป็น Genetic termination จำนวนหนึ่ง ในนคร Perth ซึ่งเป็นเมืองเอกของมลรัฐ West Australia จะมีคลินิกที่ให้บริการจำนวน 4 แห่ง ทุกแห่งทำด้วย GP โรงเรียนแพทย์จะส่งผู้ป่วยไปให้คลินิกเหล่านี้ แต่จะรับทำ Mid trimester (ตรงกันข้ามกับในรัฐ South Australia ที่โรงเรียนแพทย์จะส่งต่อ Mid trimester ให้คลินิกทำ !!) ไม่มีรายงาน Maternal Mortality จากการยุติการตั้งครรภ์ในรัฐ WA หรือ SA มาหลายปี สถิติในรัฐนี้บ่งบอกถึงความปลอดภัยของการยุติการตั้งครรภ์ โดยมีอัตราการตายน้อยกว่าการคลอด 18 เท่า (เทียบกับของเราที่อัตราการตายจากการแท้งสูงกว่าการคลอดธรรมดา 11 เท่า)

ผมได้มีโอกาสเข้าสังเกตหัตถการในคลินิกต่าง ๆ (ที่จัดให้โดยกรมอนามัยของรัฐทั้ง 2) มีข้อสังเกตที่เห็นได้ชัดว่าคลินิกของคุณหมอ Victor มี efficiency สูง มีคนทำงานน้อยกว่าคลินิกอื่น ๆ มี out put สูง มีมนุษยสัมพันธ์ ที่งานเป็นที่ที่มีวินัยและฐานันดรดี มีคุณภาพทำงานเป็นที่ไม่มี การพูดคุยหรือส่งเสียงพูดระหว่างทำงาน ไม่มีวิทยุหรือเปิดเพลงฟังระหว่างทำงาน คนทำงานมี commitment & dedication สูง

สองแห่งใน 4 แห่งของคลินิกบริการ บุคลากรต้องเปลี่ยนเสื้อผ้าเข้า OR (แต่ไม่ต้องเปลี่ยนรองเท้า ! และผู้ป่วยไม่ต้องเปลี่ยนเสื้อผ้า !)

หมอดมยาบางแห่งฉีดยาชาเฉพาะที่เพื่อฝัง Implanon ก่อนดมยาสลบ ! (ซึ่งน่าจะทำการนี้ระหว่างผู้ป่วยดมยาเพื่อทำการหัตถการ Evacuation) เจกเช่นที่ปฏิบัติในคลินิกของคุณหมอ Victor บางแห่ง coordination ระหว่างแพทย์ดมยากับพยาบาลผู้ช่วยไม่ smooth บางแห่งไม่ให้ antibiotic บางแห่งทำการหัตถการภายใต้การใช้ ultrasound บางแห่งส่งเนื้อตรวจพยาธิวิทยาทุกราย บางแห่งทำ chlamydia swab และ papsmear ก่อนทำการหัตถการระหว่างคนไข้ดมยา

แต่ทั้งหมดแพทย์ผู้ให้บริการเป็น GP ที่ได้รับการฝึกหัด (แต่ไม่จบ training ทางสูติศาสตร์นรีเวชวิทยา) ที่เป็นแพทย์หญิง 1 คน ที่เหลือเป็นแพทย์ชายทั้งหมด มีแพทย์หนึ่งท่านเป็นอดีตหัวหน้าภาควิชาสูติฯ ในมหาวิทยาลัย West Australia ที่เกษียณอายุมานานแล้ว (กว่า 15 ปี)

ข้อสังเกต

1. คุณหมอ Victor เป็นผู้มื่อรชยาศัยดี เปิดเผย ใจดี จึงรวยเพื่อน และ ‘รวยภรรยา’ เขาเล่าประวัติการทำงานและประวัติส่วนตัวอย่างเปิดเผย มีคนรู้จักในนคร Perth และ ไปที่ไหนจะมีคนทักทายอย่างเป็นกันเอง มีลูกชาย 2 คน ลูกสาว 1 คน จากภรรยาคนแรกชาวสิงคโปร์ คนที่สองเป็นชาวออสเตรเลียที่เขาไม่พูดถึงมากนัก คนที่สามเป็นคนอังกฤษมีอาชีพเป็นหมอฟัน มีธิดาติดมาด้วย 2 คน ยังเรียนหนังสือชั้นมัธยม 1 คน เรียนจบแล้ว 1 คน

บ้านที่อยู่อาศัยโอโถง (ห้องนอน 5 ห้อง สร้างเมื่อประมาณปี ค.ศ.1920 เพดานสูง กำแพงหนา เป็นบ้านเก่า หน้าบ้านมีน้ำพุไหลตลอดเวลา เครื่องตกแต่งในบ้านหรูหรา ลูกชาย 2 คนทำงานแล้ว มีรถยี่ห้อดีใช้ทุกคน มีห้องเก็บ Wine อยู่ใต้ดินที่มี Wine ยี่ห้อต่าง ๆ หลายร้อยขวด เปิดขวด Wine อย่างคล่องแคล่ว ถือว่าเป็น connoisseur หรือผู้เชี่ยวชาญเรื่อง Wine (ทั้งขาวและแดง) คนหนึ่ง เขาเล่าให้ฟังว่าเขาสั่งซื้อ Wine ทาง internet โดยการ auction ผ่าน Internet บิละหลาย ๆ

หน

ครอบครัวนี้จะมี Program ทานข้าวนอกบ้านพร้อมลูก ๆ แทบทุกวันตามร้านอาหารต่าง ๆ ใน Perth (อาหารอิตาเลียน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส ฯลฯ) เจ้าของร้านจะรู้จักคุณหมอ Victor เป็นส่วนตัว วันพุธจะต้องไปกินข้าวบ้านแม่พร้อมพี่น้องทุกคนและลูก ๆ ตัว Victor เองไม่ค่อยชอบเดินทางไปต่างประเทศเพราะเป็นห่วงผู้ป่วยและคลินิก

คุณหมอ Victor เป็นพลเมือง Australia เต็มตัว พ่อแม่พี่น้องอพยพมาลงหลักปักฐานในมลรัฐ West Australia กันหมด มีอาชีพที่มั่นคง น้องสาวทำงานในกรมสรรพากร พี่ชาย (ที่เดินทางมาประเทศไทยบ่อยรู้จักรัฐมนตรีสาธารณสุขไทยหลายคนเป็นอย่างดี เพราะมาคุมงานในโครงการหนึ่งของกระทรวง) แม่อายุ 86 ปี ตาข้างขวาเสียแต่เดินเองได้ ส่วนคุณพ่อเสียชีวิตไปนานแล้ว

เขาเล่าให้ฟังว่าตั้งแต่มาตั้งหลักปักฐานใน WA ย้ายบ้านมา 3 ครั้ง (แต่ไม่ค่อยชอบย้ายบ้านเพราะเป็นห่วง Wine มีราคา ที่บริษัทย้ายบ้านเคยทำแตกไป 2 ขวด) ที่ย้ายครั้งสุดท้ายเพราะภรรยาคนหลังสุดอยากย้ายมาอยู่เป็นบ้าน (แทนการอยู่ Penthouse ริมน้ำในเมือง)

2. อัตราการยุติการตั้งครรภ์ในมลรัฐ West Australia อยู่ระหว่าง 16-18 / 1000 หญิงวัยเจริญพันธุ์อายุ 15 – 44 (รายงานจากหน่วยสถิติของรัฐ 2000-2005)

3. 99.5% ของการยุติการตั้งครรภ์เกิดขึ้นในไตรมาสแรก อีก 0.5% อายุครรภ์ระหว่าง 14-21 อาทิตย์ 6 วัน (เพราะ 22 อาทิตย์ เป็นอายุครรภ์ที่กำหนดโดยกฎหมายให้เป็นจุดตัดระหว่างการแท้งบุตรกับการเกิดมีชีพ)

4. อัตราการยุติการตั้งครรภ์มิได้เพิ่มขึ้นหลังการปรับเปลี่ยนกฎหมาย กลับมีแนวโน้มจะลดลง

5. การให้บริการยุติการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีให้ในนคร Perth ที่มีจุดบริการ 4 แห่ง ห่างจากกันพอสมควร

6. จุดบริการส่วนใหญ่เป็นเอกชนหรือองค์กรเอกชน มีโรงพยาบาล มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์รับ refer สำหรับการยุติการตั้งครรภ์ในไตรมาสที่ 2

7. ทั้รัฐมีการยุติการตั้งครรภ์ทั้งหมดประมาณ 6,000 รายต่อปี เกือบทั้งหมดทำใน 4 คลินิกที่กล่าวมาแล้ว

8. ทุกคลินิกที่ให้บริการจะมีผู้ประท้วง (ทั้งหมดมาจากกลุ่มผู้เคร่งศาสนา) มายืนหรือคุกเข่าสวดมนต์ประท้วงตามตารางวันที่เขากำหนด เช่นที่คลินิกคุณหมอ Victor จะมาเข้าวันจันทร์, พุธ, ศุกร์ และศุกร์ต้นเดือนจะมีการร้องเพลงสรรเสริญพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของ ส่วนคลินิกอื่น ๆ จะไปตามวันและเวลาที่เหลือ

9. กฎหมายห้ามผู้ประท้วงเหล่านี้เข้าไปในเขตคลินิกหรือชดขวางมิให้ผู้ป่วยเข้าไปรับบริการในคลินิกที่เขาประท้วง อีกทั้งห้ามแจกเอกสารต่าง ๆ ภายในเขตคลินิก ผู้ละเมิดจะถูกแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย นับว่ากฎหมายให้ทั้งสิทธิในการประท้วง และขอบเขตความรับผิดชอบ (ที่ปกป้องสิทธิของผู้อื่น)

10. ในคลินิกของรัฐ South Australia ที่ผมจะรายงานในตอนต่อไป ทางคลินิกเอากาแฟร้อนมาแจกผู้ประท้วงอีกด้วย เป็นการแสดงถึงความมีน้ำใจและแนวคิดของการใช้สิทธิและหน้าที่ของส่วนต่าง ๆ ของสังคม และสิทธิที่จะมีแนวคิดที่แตกต่างกันได้ แต่อยู่ร่วมกันอย่างสันติ

11. ทราบจากประธานราชวิทยาลัยประจำรัฐว่าสูตินรีแพทย์ส่วนใหญ่ (เกือบทั้งหมด) ของมลรัฐนี้และมลรัฐ South Australia ไม่ค่อยสนใจเกี่ยวกับการให้บริการการยุติการตั้งครรภ์ โดยปล่อยให้ GP เป็นคนรับผิดชอบ อาจจะเป็นเพราะการให้บริการที่เป็นอยู่มี Safety factor และ Efficiency สูงอยู่แล้ว

12. คลินิกบริการหญิงอาชีพพิเศษ ตั้งอยู่ใน Northbridge ที่เป็นถิ่นท่องเที่ยวกลางคืนของนคร Perth มีร้านอาหารทั้งไทย จีน และอื่น ๆ อีกทั้ง Pub มากมาย ผู้อำนวยการคลินิกรู้จักถิ่นนี้ดี และมีความเข้าใจจิตวิทยาของหญิงอาชีพพิเศษเป็นอย่างดี ออกเดินตามท้องถนนในพื้นที่ดังกล่าวในเวลาที่เหมาะสม เพื่อเชิญชวนให้หญิงเหล่านี้เข้ามารับการตรวจและรับข้อมูลทางสุขภาพและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ป้องกันโรคติดต่อทางเพศต่าง ๆ ที่ป้องกันได้ เขามีข้อมูลของหญิงอาชีพพิเศษเหล่านี้เป็นอย่างดี ซึ่ง รู้ว่าเดินทางมาจากต่างถิ่นไหน (ที่ไหนเมื่อไร) คลินิกให้บริการเป็นตีกันชั้นเดียวเล็ก ๆ ไม่มีชื่อติดภายในแบ่งเป็นห้องตรวจและห้อง counselling มิดชิด สีภายในดูสดชื่น มีรูปภาพติดบนผนังห้อง

13. รัฐมนตรีสาธารณสุขเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรค Labour เป็นคนหนุ่มอารมณ์ดี เปิดเผย พูดเสียงดังฟังชัด ให้ความเวลาในการพูดคุยในเรื่องการยุติการตั้งครรภ์ และถามถึงสถานการณ์ในประเทศไทย เขามีตำแหน่งอัยการสูงสุดควบอีกตำแหน่งหนึ่ง

14. วุฒิสมาชิกสตรี Cheryl Davenport วัย 50 ปลาย ๆ ลักษณะเข้มแข็ง มี commitment และเป็นนักสู้ในเรื่องสิทธิสตรีสูง รู้จักคุณหมอ Victor เป็นอย่างดี (ไม่มีใครในรัฐ West Australia ที่ไม่รู้จักคุณหมอ Victor !) รู้เรื่องการยุติการตั้งครรภ์ อีกทั้งที่สำคัญรู้เรื่องการเมืองของการยุติการตั้งครรภ์เป็นอย่างดี รู้จักทิศทางทางการเมืองและอารมณ์ของสังคมในขณะที่เสนอกฎหมายอย่างลึกซึ้ง เป็นนักการเมืองที่น่านับถือ อยู่พรรคเดียวกับรัฐบาลชุดปัจจุบัน (พรรค Labour)

15. ที่แปลกคือรัฐบาลของมลรัฐต่าง ๆ มาจากพรรค Labour ทั้งหมด แต่รัฐบาลกลางมาจากพรรค Liberal (แต่ที่จริงคือ ไม่ใช่ Liberal แต่เป็นสายอนุรักษนิยม) ผมสอบถามหลายท่านว่าเหตุใดรัฐบาลของรัฐและรัฐบาลกลางจึงไม่ได้มาจากพรรคเดียวกัน เขาบอกว่าเป็นการถ่วงดุลอำนาจของรัฐบาลกลาง

16. ค่าใช้จ่ายในการยุติการตั้งครรภ์ของแต่ละคลินิกมี 2 ราคา เป็นราคาที่รัฐจ่ายผ่าน Medicare Australia + copayment ของผู้ป่วย กับราคาของผู้ที่ไม่มีประกัน เช่น นักเรียนจากต่างประเทศ หรือนักท่องเที่ยว (ซึ่งเป็น 2 เท่าของราคาที่รัฐจ่าย เช่น 250 AUD ต่างตัวจะต้องจ่าย 500 AUD) ราคาการให้บริการขึ้นกับอายุครรภ์ในคลินิกที่รับทำอายุครรภ์เกิน 14 อาทิตย์ สูงสุดคือ 1090 AUD หรือ 33,000 บาท สำหรับอายุครรภ์ 20 อาทิตย์

17. งานวิจัยที่ทำในมหาวิทยาลัย West Australia ณ โรงพยาบาล Princess Margaret ในภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ส่วนหนึ่งเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในเผ่า Aborigine ที่เป็นเช่นนั้นเพราะมีข้อมูลว่าปัญหาของการตั้งครรภ์ที่ไม่ปรารถนา ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในชนเผ่านี้ จึงมีการวิจัยเพื่อนำเอาผลงานมาใช้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่ปรารถนาในกลุ่มเสี่ยงกลุ่มนี้ หัวหน้ากลุ่มวิจัยเป็นอาจารย์หญิงวัยกลางคนมีความมุ่งมั่นสูง

18. การให้บริการในหญิงที่ถูกทำร้ายทางเพศเป็นการบริการที่มีเมตตาและเอื้ออาทร มีหน่วยเฉพาะกิจที่มีแพทย์หญิง 2-3 คน เป็นคนดูแลตั้งแต่แรกรับเข้าระบบจนถึงการรักษาโรคติดต่อที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ และการยุติการตั้งครรภ์ที่เกิดจาก rape การดูแลทางจิตใจ การรักษาความลับของผู้ป่วย การเก็บหลักฐานทางนิติเวช สิ่งเหล่านี้ทำในสถานที่เดียวกัน เรียกว่า One stop service หน่วยงานนี้จะมีคนอยู่เวรรับโทรศัพท์ตลอด 24 ชั่วโมง หน่วยงานนี้มีสถานที่ใหม่ไม่มีชื่อ หน่วยงานติดหน้าหน่วยงานเหมือนหน่วยอื่น ๆ มีห้องตรวจ 2-3 ห้อง รวมทั้งห้อง counselling อีก 2-3 ห้อง

ผมขอจบการรายงานตอนที่ 1 เพียงเท่านี้ก่อน...